

Övningar i grupprytmik och timing

Det är ofta man tar timing för givet, något man har eller inte har, eller något som fungerar tillsammans med vissa musiker men inte med andra. Men rytmik och timing kan övas, precis som man kan öva på skalor. Man kan öva själv, men framförallt kan man öva i grupp för att lära sig förstå sina medmusikers tidsuppfattning och rytm. Här kommer några exempel på övningar som vi gjort i lim för att förbättra vår grupprytmik och lära oss förstå varandras rytmiska språk. Men vi har också gjort dessa övningar för att hitta fram till ett eget rytmiskt vokabulär, precis som man kan tala om ett tonalt vokabulär.

Övning 1

Tidsuppfattning och tempo

Alla människor har en rytm som påverkas av stressnivå, hjärt puls och andning och många andra faktorer. Att lära sig först sin egen puls och tidsuppfattning är helt centralt i musik. Musik som fenomen påverkar förhållandet mellan klocktiden, vår personliga puls och den upplevda tiden.

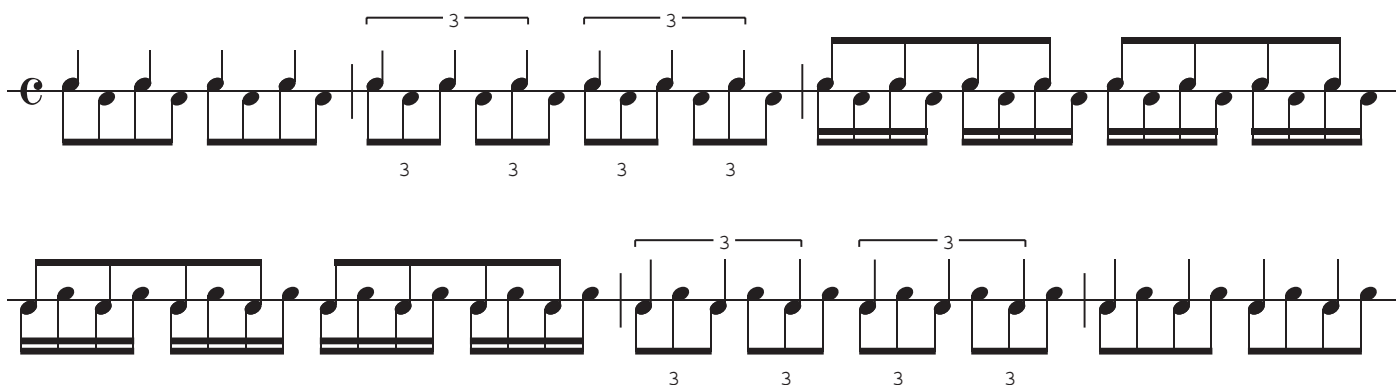
Klappa en puls (pröva många olika tempon), antingen på alla fyra slagen eller bara två och fyra, i två takter, håll paus i två takter och börja igen. Försök att inte stampa takten eller räkna i pausen. Efterhand kan man göra perioden allt längre (fyra, åtta, tolv takter etc). Därefter kan man experimentera med udda perioder (tre, fem, sju, elva takter etc).

Ett av målen är att lära sig höra perioder snarare än enskilda, eller grupper av, taktslag. Med andra ord att samtidigt kunna uppfatta de olika lagren av tid från taktslag och uppåt (längre enheter).

Övning 2

Underindelning och synkronisering

Här övar man på att uppfatta de olika underindelningarna - dvs de olika lagren av tid från taktslag och neråt (kortare enheter). Notexemplen är skrivna utifrån två grupper som klappar mot varandra, men man kan också vara tre eller fler. fr man fler än två blir det också en övning i polyrytmik.

The image shows two staves of musical notation in 4/4 time. The first staff contains a sequence of rhythmic patterns: a quarter note followed by eighth notes, a triplet of quarter notes, another triplet of quarter notes, a dotted quarter note followed by eighth notes, and a final eighth note. The second staff contains a sequence of rhythmic patterns: a dotted quarter note followed by eighth notes, a quarter note followed by eighth notes, a triplet of quarter notes, another triplet of quarter notes, a quarter note followed by eighth notes, and a final eighth note. Brackets above the notes indicate the triplet groupings.

Man kan naturligtvis börja med längre enheter än fjärdedelar och gå till snabbare rytmer än sextondelar. Förslagsvis börjar man med två- och tredelade underindelningar och, när man känner sig trygg med dessa går man vidare med udda underindelningar som kvintoler och septoler.

Övning 3

Ett låtexempel

Låten Happy spelade vi in på vår första CD. Den är närmast en etyd i polymetrik och lämpar sig bra för att demonstrera hur man kan öva på en låt utan instrument. Om man klappar de tre rytmerna parallellt tar det 168 åttondelar innan alla tre stämmorna möts på en etta. Det motsvarar 21 åtta-åttondelstakter, 24 sju-åttondelstakter eller 28 sex-åttondelstakter.

Dessa tre övningar kan varieras i det oändliga. Vad det handlar om till slut är koordination mellan kroppen, hörselintryck och tanken. Att kunna lyssna på en rytm samtidigt som man klappar en annan och samtidigt håller reda på en makrostruktur.

Lägg till rösten och räkna taktslagen högt till övning två och tre eller pröva någon av övningarna samtidigt som du läser högt ur en tidning. Räkna en annan taktart än den du klappar. Sjung en melodi samtidigt som du klappar en annan taktart osv, osv.

Henrik Frisk
Oktober, 2004